

Review:

Jens Arnholtz Hansen & Peter Koudahl (red.), *Med Bourdieu i Empirien. Eksempler på praktisk empirisk arbejde*, Hexis 2007, 140 s.

Ulf Brinkkjær

Med Bourdieu i Empirien er en antologi med 11 bidrag. I det første bidrag fortsætter Staf Callewaert (SC) sine 1994-overvejelser i: *Om det der (måske) savnes i dansk pædagogisk forskning*. Den gang kritiseredes megen pædagogisk forskning for at være for interesseret i at gennemføre forbedringer eller at løse problemer og for lidt interesseret i at registrere og forklare, hvordan tingene var. I dette bidrag, der er en nedskrivning af et foredrag, som har været offentliggjort tidligere, redegør SC for det første for, at betegnelsen *forskning* er uegnet, fordi forskning betyder, at man leder efter noget – sådan helt generelt, hvorimod *videnskab* er en historisk størrelse. Lige så *historisk en størrelse som det, at vi en dag fik sygesikring*, som SC siger det med et citat fra Bourdieu. Selvom jeg kun synes foredragsformen kun virker delvist, når den bliver nedskrevet, bidrager teksten til en frugtbar og tydelig sondring mellem videnskab som en erkendelsespraksis og teknologi som en forandringspraksis.

Bogens øvrige 10 bidrag er skrevet af Peter Møller Pedersen; Søren Gytz Olesen; Jens Peter Thomsen, Peter Engelbrekt Petersen & Thomas Lejre; Peter Koudahl; Ole Hammerslev; Jens Arnholtz Hansen; Kate Østergaard; Stinne Glasdam; Kirsten Beedholm og Inga Axelsen. Af de 10 bidrag beretter de 9 om empirisk informerede forskningsarbejder (primært lavet i forbindelse med ph.d.-afhandlinger), der er inspireret af Bourdieus værk. For det sidste bidrags vedkommende stammer den tilsvarende inspiration fra Foucault.

I bogens kapitler diskuterer et bidrag, hvordan konstruktioner af køn både forudsætter og spiller sammen med den sociale læring på pædagoguddannelsen. Et andet har fokus på den sociale rekruttering af både lærere og studerende til samme uddannelse. Her diskuteres rekrutteringens systematiske træk, og hvordan denne rekruttering og de strategier, som den omsættes i, samtidig er med til at forme uddannelsen. Fokus på studenterrekruttering og dennes samspil med livsstrategier findes

tilsvarende i et bidrag om *Studiekulturer og sociale baggrunde på lange videregående uddannelser*, men nu med parallelt fokus på Arkitektstudiet, Humanistisk Basis på RUC, Jura og Retorik. Via en korrespondencenalyse demonstreres Bourdieus relationelle perspektiv. Desværre er den tilhørende grafik faldet ud af teksten. Næste bidrag har fokus på erhvervsuddannelserne og diskuterer på den baggrund interne modsætninger i regeringens målsætning om, at 95% får en ungdomsuddannelse, og det vises, hvordan omdrejningspunkterne herfor måske hænger sammen med at feltets forskellige agenter har meget forskellige mål og strategier. Denne generelle samfundsmæssige målsætning brydes dermed ned til en række kampe og spændinger mellem forskellige positioner. Lidt i samme tråd har det følgende bidrag fokus på, hvordan det, som i dag betragtes som et neutralt retssystem, i høj grad er produkt af politiske og sociale interesser på det tidspunkt, hvor feltet voksede frem. Den sociale betydning af forandringer i indsatsen for at bringe ledige i beskæftigelse er omdrejningspunkt i næstfølgende bidrag. Det efterfølges af et bidrag om ritualer. Med ramadanen som eksempel diskuteres ritualer som en bestemt form for sociale handlinger. Herefter følger et bidrag om såkaldte klinisk kontrollerede forsøg, som omdrejningspunkt i kræftbehandling og et andet om den sygeplejefaglige diskurs. Endelig sluttes med et bidrag, der har fokus på sundhedspleje og de indsatser, der retter sig mod "svagt stillede børn".

Pointen med så stenografisk at skitsere de forskellige bidrags konkrete fokuspunkter er at pege på, at bogen faktisk lever op til sin egen målsætning om, at "vise hvordan det i praksis kan lade sig gøre at oversætte de mange teoretiske indføringer i Bourdieus univers til empiriske forskningsprojekter i praktisk form" (s. 5). Og at man emnemæssigt når ganske langt omkring.

Hovedparten af bidragene, men desværre ikke dem alle, gør endvidere en del ud af at diskutere, hvordan inspirationen fra Bourdieu har haft betydning, både for hvordan man metodisk er gået frem i de forskellige projekter, men også for hvordan man helt grundlæggende har tænkt, eller søgt at tænke de grundlæggende udgangspunkter. Undervejs fører det til en række interessante overvejelser om, hvordan inspirationen fra Bourdieu påvirker tænkning i køn, giver en kritisk distance til SFI's klassiske tænkning i socialgrupper og en statslig tænkning i så forskellige ting som "ungdomsuddannelse", "arbejdsløs", "kræftsyg" og "svagt stillet" – for blot at nævne nogle centrale eksempler. Tilsvarende findes en række metodiske refleksioner af, hvorvidt man overhovedet kan objektivere et område, man selv har dyrket professionelt i årevis, samt vanskelighederne med at fortolke interviews som såkaldte feltanalytiske bidrag, der har fokus på "historien i feltet", snarere end at gribe til mere psykologiserende forklaringer i stil med det, der ofte ses i såkaldte livshistoriske interviews. Endelig rummer forskellige bidrag refleksion af brug af såvel skriftlige kilder, interviews og surveys som redskaber til konstruktion af data.

I langt hovedparten af bogens bidrag fremstår Bourdieus værk som enten det eneste eller det helt dominerende inspirationsgrundlag. Det er dermed meget spar-

somt, hvad bogen rummer af diskussioner af anden parallel litteratur – både på de indholdsmæssige og mere metodiske og teoretiske områder.

Min samlede vurdering er derfor, at det er en bog at blive klogere af, hvis man interesserer sig for konstruktion og analyse af empiri som redskab til at finde ud af noget om (dele af) verden. Bogen lykkes faktisk i flere af bidragene med at gøre inspirationen fra Bourdieu til en både begrebslig og metodisk værktøjskasse. Mange traditionelle bøger, der diskuterer metode, lider under, at de handler om netop *metode* – sådan abstrakt set. Lidt polemisk kan det sammenlignes med en kogebog, der ikke fortæller hvilke ingredienser, der skal til en bestemt ret, men blot handler om madlavning – sådan abstrakt set. Den ulykkelige uvane er denne bog foruden.

Jens Arnholtz Hansen & Peter Koudahl (red.), *Med Bourdieu i Empirien. Eksempler på praktisk empirisk arbejde*, Forlaget Hexis, København.

140 sider. ISBN 978-87-992050-0-4.

Pris 100,- kr + forsendelse for medlemmer af Hexis; 129,- kr + forsendelse for ikke-medlemmer jf. <http://www.hexis.dk/bog-1.html>, hvor bogens indledning gratis kan downloades. Bestilles ved at sende en e-mail til forlag@hexis.dk.

